TELZ

ELA Digitale ronde tafel: Proper smoeleke, gezond boeleke

Datum: 13/11/2025

Sprekers: Tandarts Christine Van Meir en Gynaecoloog (op rust) Dr. Ward Pauwels

Introductie

Tandarts Christine Van Meir en Gynaecoloog Ward Pauwels stellen de campagne 'Proper Smoeleke, Gezond Boeleke' voor. Deze campagne focust op de genuanceerde associatie tussen mondinfecties & verloskundige pathologie en wordt verspreid in ziekenhuizen en wachtruimtes om hulpverleners en patiënten te informeren over het belang van mondgezondheid op vroeggeboorte en andere pathologieën. De doelstelling van deze presentatie is tweeledig:

- Tandartsen en andere zorgverleners **informeren** over de genuanceerde associatie tussen mondgezondheid en vroeggeboorte.
- Tandartsen **inspireren** om deze voordracht ook binnen hun eigen Eerstelijnszone te organiseren, in samenwerking met een gynaecoloog, tijdens een gezamenlijk overlegmoment met tandartsen, gynaecologen en vroedvrouwen.

Basisprincipes van mondgezondheid

De presentatie startte met een herhaling van de fundamenten van mondzorg: de verschillende soorten tanden, de anatomie van de tand, en het proces van tandplak- en tandsteenvorming. Er wordt uitgelegd hoe cariës ontstaat en hoe gingivitis kan evolueren naar parodontitis. Een belangrijke rol in deze processen wordt gespeeld door het orale microbioom. De mond biedt een ideale leefomgeving voor micro-organismen die aanwezig zijn op tanden, tong, wangen, tandvlees en verhemelte.

Ontwikkeling en beïnvloeding van het microbioom

Het microbioom van de mond wordt al vanaf de geboorte gevormd, onder meer door overdracht via het geboortekanaal, huidcontact, moedermelk en verzorgers. Factoren zoals de wijze van geboorte, antibioticagebruik, vaginale infecties en voedingspatroon beïnvloeden de samenstelling van het microbioom. Ook leefgewoonten, waaronder roken of het gebruik van gezoete flessen of fopspenen, spelen een rol. Een goede mondgezondheid is niet alleen belangrijk om pijn, schaamte of kauwproblemen te voorkomen, maar ook vanwege de bewezen verbanden met systemische aandoeningen zoals longaandoeningen, diabetes, hartziekten en dementie.

Mondgezondheid tijdens de zwangerschap

Uit cijfers blijkt dat slechts 40% van de vrouwen in de vruchtbare leeftijd preventief tandheelkundig onderzoek laat uitvoeren, hoewel bijna alle vrouwen wel prenatale zorg zoeken bij een gynaecoloog. Tijdens de zwangerschap verhogen hormonale en immunologische veranderingen de gevoeligheid voor gingivitis en parodontitis. Vooral wanneer problemen al vóór de zwangerschap aanwezig waren, kan het ziekteverloop ernstiger zijn. Daarnaast spelen socio-economische factoren zoals toegang tot zorg, leefstijl en bestaande infecties een belangrijke rol.

Associatie tussen mondinfecties en zwangerschapscomplicaties

Er werd een duidelijk verband gelegd tussen parodontitis en ongunstige zwangerschapsuitkomsten (APO's), zoals vroeggeboorte (24–37 weken) en laag geboortegewicht (<2500 g). Vroeggeboorte komt wereldwijd voor bij ongeveer 10% van de zwangerschappen (7% in België) en is verantwoordelijk voor het merendeel van de neonatale sterfte. Al sinds de jaren 90 suggereren studies dat bacteriëmie vanuit de mond vroeggeboorte kan uitlokken. Latere onderzoeken tonen bovendien ook verbanden met pre-eclampsie, hypertensie en zwangerschapsdiabetes. Een specifiek risico dat werd belicht, is chorioamnionitis: een infectie van vruchtwater, vliezen, placenta en zelfs de foetus. Deze infectie kan leiden tot vroegtijdige bevalling, sepsis of embolie bij de moeder en ernstige infecties, zoals meningitis en longontsteking, bij de pasgeborene.

Preventie en aanbevelingen

Met de campagne 'Proper smoeleke, gezond boeleke wensen Christine Van Meir en Ward Pauwels het belang van mondgezondheid te onderstrepen als marker voor de algemene gezondheid, leeftstijl en zelfzorg. Onderzoek heeft immers aangetoond dat preventie heel wat gezondheidswinst biedt. Zo kan systematische controle van tandplak en gingivitis tot een aanzienlijke daling leiden in vroeggeboortes. De vzw Mond&Gezondheid heeft hiervoor heel wat campagnemateriaal ontwikkeld dat op lokaal niveau kan ingezet worden. Dit materiaal richt zich zowel op het bereiken van zorgverleners als vrouwen in de prenatale fase.

De voordracht die tijdens de digitale ronde tafel werd gegeven kan ter beschikking worden gesteld voor voordrachten op lokaal niveau binnen de ELZ voor onder meer huisartsen, gynaecologen, vroedvrouwen.

De link naar de website van de vzw Mond&Gezondheid is hier terug te vinden: Mond en gezondheid - Media

Q&A:

- Er bestaan nog heel wat misvattingen tussen zorgverleners over welke handelingen ook mogen gebeuren tijdens de eerste stadia van de zwangerschap. Opvoeding over het beroep en kennisdelen is hier belangrijk. Een veelvoorkomende misvatting is dat de patiënt beter niet naar de tandarts zou gaan omdat dat gevaarlijk zou kunnen zijn.

    ➔ De tandarts mag in principe alles uitvoeren tijdens de zwangerschap maar idealiter geen radiologie en opletten met bepaalde medicatie.

- Tijdens de opleiding van huisartsen (alsook gynaecologen) krijgen deze relatief weinig mee over mondgezondheid. Kennisdeling is hier dus zeer belangrijk. Vanuit de ervaring van de sprekers staan deze zeker open om hierover informatie te ontvangen.